

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z dnia 27 maja 2016 roku, odmawiającej wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 maja 2016 roku do 23 maja 2016r., z dnia 2 czerwca 2016r. i 16 czerwca 2016r. odmawiającej prawa do z asilku chorobowego za okres od dnia od 24 maja 2016 roku do 20 czerwca 2016 roku.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Wnioskodawczyni A. K. zatrudniona była w okresie od 10 marca 2015 roku do 30 kwietnia 2016 na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na stanowisku specjalisty do spraw druku. Wnioskodawczyni po ustaniu tytułu zatrudnienia od dnia 1 maja 2016 roku do 20 czerwca 2016 roku była niezdolna do pracy. W dniu 17 maja 2016 roku wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. o wypłatę zasiłku po ustaniu tytułu zatrudnienia. Wnioskodawczyni od dnia 9 lutego 2016 roku związana była umową zlecenia z firmą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Umowa została zawarta na czas nie określony. W ramach tej umowy wnioskodawczyni zajmowała się przyjmowaniem rozmów z klientami.

Umowa zlecenia została rozwiązana w dniu 16 maja 2016 roku na mocy porozumienia stron. Wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia, odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne. Nie została zgłoszona do dobrowolnego ubezpieczenia z tytułu umowy zlecenia. Wnioskodawczyni z tytułu umowy zlecenia faktycznie czynności wykonywała do 25 marca 2016 roku. Po dniu 25 marca 2016 roku wnioskodawczyni nie wykonywała żadnych czynności w ramach tej umowy z powodu choroby, nie pojawiała się w ogóle w firmie. Nie miała możliwości wykonywania czynności poza miejscem pracy. Za sporny okres nie osiągnęła żadnych przychodów z tytułu umowy zlecenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Rejonowy uznał odwołania za podlegające oddaleniu i zważył w sposób następujący.

Organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu zatrudnienia z tytułu umowy o pracę za okres od 1 maja 2016 roku do 20 czerwca 2016 roku, wywodząc, iż wnioskodawczyni kontynuowała działalność zarobkową stanowiącą tytuł do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego (to jest umowę zlecenia), zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Zasiłek chorobowy przysługuje w razie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, a więc jego funkcja substytutu zarobku polega na zabezpieczeniu środków niezbędnych do utrzymania w okresie trwania choroby. Taką zasadniczą funkcję spełnia zasiłek chorobowy w okresie trwania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest natomiast wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Odwołanie się do funkcji i celu prawa do zasiłku chorobowego, udzielanego po przekroczeniu okresu objętego składką, pozwala na stwierdzenie, że w kontekście ogólnych zasad nabywania prawa do zasiłku chorobowego, jest on świadczeniem wyjątkowym, przysługującym tylko osobom nie podlegającym ubezpieczeniu, i to z tytułu zdarzeń nie objętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego. Ryzyko, które ustawodawca zdecydował się finansować bez ekwiwalentu w składce, zostało ogólnie ujęte jako

niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia i przy tym podlega szczególnie określonymu reżimowi przesłanek, kiedy zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu ubezpieczenia społecznego, nie przysługuje – wskazanych w art. 13 omawianej ustawy.

Wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku wskazanych w art. 13 powoływanej ustawy jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej równolegle lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/2001, OSP 2002, z. 12, poz. 599). Uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma już inne źródło utrzymania.

Przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej posługuje się przesłanką „kontynuacji działalności zarobkowej” lub „podjęcia działalności zarobkowej”. Ustawa przy tym nie definiuje pojęcia działalności zarobkowej. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych także pojęcia tego nie wyjaśnia. Wykładnia pojęcia działalności zarobkowej poprzez porównanie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej – przewidującego utratę prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia, w razie wykonywania pracy zarobkowej lub niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania zwolnienia lekarskiego – prowadzi do wniosku, iż zakres przedmiotowy pojęcia "działalności zarobkowej" jest szerszy od pojęcia "praca zarobkowa" i obejmuje różne formy prowadzenia działalności, w ramach której ubezpieczony uzyskuje dochód. Inaczej mówiąc, działalność zarobkowa to działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Należy przy tym przyjąć, że jest to tego rodzaju działalność zarobkowa, która stanowi tytuł do ubezpieczenia społecznego, a więc czyni zbędną ochronę ubezpieczeniową z tytułu poprzedniej, zakończonych działalności. W brzmieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 działalność zarobkowa stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo lub dowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez pojęcie tytułu ubezpieczenia chorobowego należy rozumieć zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tytułem ubezpieczenia chorobowego jest więc prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, zatrudnienie, służba lub inna praca zarobkowa, z których uzyskuje się dochód, także jest wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia. Nawiązanie takiego stosunku daje podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U Nr 137 poz 887 z późn.zm) dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10, w tym wskazane w pkt 4 osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej osoby o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi. Przy tym stosowanie do brzmienia art. 13 pkt 2 powołanej ustawy osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w okresach od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia jej rozwiązania lub wygaśnięcia, a także dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż bezsporną, a ostatecznie potwierdzoną zgromadzonym materiałem dowodowym, była okoliczność, iż wnioskodawczyni po ustaniu tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w dniu 30 kwietnia 2016 roku, kontynuowała działalność zarobkową – w postaci łączącej ją umowy zlecenia, aż do dnia 16 maja 2016 roku. Choć faktycznie w tym okresie nie wykonywała czynności z umowy zlecenia z uwagi choroby – co potwierdziły zeznania wnioskodawczyni i przesłuchanych świadków, jednakże nadal posiadała tytuł do objęcia dobrowolnym tytułem do ubezpieczenia chorobowego z tytułu umowy zlecenia. Wykonywanie działalności (podejmowanie czynności)

z umowy zlecenia, trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania. Praca zarobkowa w tym okresie może bowiem charakteryzować się różnym natężeniem i w związku z tym być rozliczana w zależności od potrzeb (zapłata następuje tylko w okresach kiedy konkretne zadania były faktycznie podejmowane). W prawnym rozumieniu "zaprzestanie działalności" następuje zatem z chwilą jej formalnego zawieszenia lub zakończenia na skutek rozwiązania umowy lub całkowitego zaniechania jej wykonywania. Faktyczne chwilowe zaprzestanie prowadzenia działalności wynikającej z umowy zlecenia (na przykład z powodu choroby), które nie zostało spowodowane tymi okolicznościami, nie powoduje więc wyłączenia prowadzącego tę działalność z ubezpieczeń społecznego i zdrowotnego. A zatem okoliczność, iż wnioskodawczyni w okresie od 26 marca 2016 roku nie podejmowała faktycznych czynności z tytułu umowy zlecenia z uwagi na chorobę – nie oznacza, że wnioskodawczyni zaniechała kontynuowania działalności zarobkowej w rozumieniu art 13 ust 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Umowa zlecenia została rozwiązana w dniu 16 maja 2016 roku. Podstawę zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby do tej daty i po dniu 16 maja 2016 roku stanowić powinien ten tytuł ubezpieczenia, nie natomiast tytuł zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. . (...) § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżony został przez pełnomocnika ubezpieczonej.

Apelujący zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa procesowego, w sposób mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, w szczególności przepisów z zakresu postępowania dowodowego, a to:

a. art.233 § 1 kpc poprzez zaniechanie obowiązku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, które wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, tj.

- wyprowadzenie z zeznań świadków A. S. i A. O. oraz wyjaśnień wnioskodawczyni wniosków z nich nie wynikających, że wnioskodawczyni po ustaniu tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w dniu 30 kwietnia 2016r. kontynuowała działalność zarobkową w postaci łączącej ją umowy zlecenia aż do dnia 16 maja 2016r., podczas gdy świadkowie podobnie jak wnioskodawczyni zgodnie zeznali, że po dniu 25 marca 2016r. wnioskodawczyni nie wykonywała żadnych czynności w ramach umowy zlecenia z powodu choroby, nie pojawiała się w ogóle w firmie, nie miała możliwości wykonywania czynności poza miejscem pracy, nie osiągała żadnych przychodów z umowy zlecenia. W wyniku powyższego doszło do błędnego ustalenia, że wnioskodawczyni kontynuowała działalności zarobkową po ustaniu zatrudnienia,

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawczyni kontynuowała pracę zarobkowa po ustaniu stosunku pracy.

Apelujący zarzucił nadto naruszenie prawa materialnego tj.:

- art.7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r. poz. 159) poprzez jego niezasadne niezastosowanie,

- art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r. poz. 159) poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do uznania, że wnioskodawczyni kontynuowała działalność zarobkową po ustaniu tytułu obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) sp. z o.o. Oddział Poligrafii z/s w W. na podstawie umowy o pracę.

W granicach tak określonego zarzutu apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie wniesionych odwołań w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I instancji.

Zgłoszony został także wniosek o zasądzenie od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy w zważył, co następuje.

Apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie zarówno w zebranych w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa. Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź

uchylenia. Zarzuty apelacji stanowią jedynie nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi zapatrywaniami Sądu Rejonowego i jako takie nie zasługują na uwzględnienie.

Nietrafny jest zarzut apelującego naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233§ 1 kpc.

Zgodnie z art. 233§ 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Wszechstronne rozważenie zebranego materiału, jak podkreśla się w orzecznictwie następuję z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności - por. wyrok SN z dnia 17 listopada 1966 r., II CR 423/66, OSNPG 1967, nr 5-6, poz. 21; uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00, LEX nr 80266; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00, LEX nr 80267). Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 marca 1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, nr 10, poz. 200.; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 lutego 2000 r., III CKN 1049/99, LEX nr 51627; uzasadnienie wyroku SN z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 1097/00, LEX nr 52624; uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 września 2000 r., V CKN 94/00, LEX nr 52589; wyrok SN z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 423/00, OSNP 2003, nr 5, poz. 137; uzasadnienie wyroku SN z dnia 14 marca 2002 r., IV CKN 859/00, LEX nr 53923; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1050/00, LEX nr 55499; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., IV CKN 1316/00, LEX nr 80273).

Kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów grupuje się następująco: doświadczenie życiowe, inne źródła wiedzy, poprawność logiczna i prawdopodobieństwo wersji.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy prawidłowo oceniając zebrany materiał dowodowy, w szczególności zeznania świadków jak i samej wnioskodawczynie. Okoliczności, że po dniu 25 marca 2016r. wnioskodawczynie nie wykonywała żadnych czynności w ramach umowy zlecenia z powodu choroby, nie pojawiała się w ogóle w firmie, nie miała możliwości wykonywania czynności poza miejscem pracy, nie osiągała żadnych przychodów z umowy zlecenia, zostały de facto ustalone zgodnie z twierdzeniami apelującej. Apelująca natomiast dokonuje odmiennej oceny prawnej tak ustalonych faktów, a co za tym idzie wyprowadza inne wnioski. Podkreślić w tym miejscu należy, iż pojęcie „kontynuowania działalności zarobkowej” jako pojęcie prawne podlegało wykładni, której to Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał w rozważaniach prawnych uzasadnienia orzeczenia. Nie ma zatem racji skarżący podnosząc wyżej wskazany zarzut. „Wykonywanie czynności z umowy zlecenia” (co zostało przez Sąd I instancji ustalone na podstawie zeznań powołanych świadków i wnioskodawczynie, zgodnie zresztą z wersją zdarzeń prezentowaną przez apelującego) nie jest tożsame pojęciowo z „kontynuowaniem działalności zarobkowej”, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, o którym mowa w art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) uregulowane są w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372) i przysługują wówczas, gdy spełni się ryzyko czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą lub innymi przeszkodami biologicznymi przewidzianymi w ustawie, wywołujące niemożność uzyskania dochodu w okresie trwania ubezpieczenia chorobowego. Zgodnie z art. 6 ust 1 powołanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasadą jest, że prawo do zasiłku chorobowego przysługuje z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, co oznacza, że zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. „Trwanie ubezpieczenia chorobowego” oznacza czas trwania działalności, z którą łączy się obowiązek ubezpieczenia albo uprawnienie do objęcia ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Warunkiem nabycia prawa do zasiłku chorobowego jest więc istnienie stosunku ubezpieczenia chorobowego oraz wystąpienie niezdolności do pracy w czasie jego trwania.

Jak dalej stanowi art. 13 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Zasiłek chorobowy przysługuje w razie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, a więc jego funkcja substytutu zarobku polega na zabezpieczeniu środków niezbędnych do utrzymania w okresie trwania choroby. Taką zasadniczą funkcję spełnia zasiłek chorobowy w okresie trwania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest natomiast wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Odwołanie się do funkcji i celu prawa do zasiłku chorobowego, udzielanego po przekroczeniu okresu objętego składką, pozwala na stwierdzenie, że w kontekście ogólnych zasad nabywania prawa do zasiłku chorobowego, jest on świadczeniem wyjątkowym, przysługującym tylko osobom nie podlegającym ubezpieczeniu, i to z tytułu zdarzeń nie objętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego. Ryzyko, które ustawodawca zdecydował się finansować bez ekwiwalentu w składce, zostało ogólnie ujęte jako niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia i przy tym podlega szczególnie określonego reżimowi przesłanek, kiedy zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu ubezpieczenia społecznego, nie przysługuje – wskazanych w art. 13 omawianej ustawy.

Wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku wskazanych w art. 13 powołanej ustawy jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej równolegle lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/2001, OSP 2002, z. 12, poz. 599). Uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma już inne źródło utrzymania. Przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej posługuje się przesłanką „kontynuacji działalności zarobkowej” lub „podjęcia działalności zarobkowej”. Ustawa przy tym nie definiuje pojęcia działalności zarobkowej. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych także pojęcia tego nie wyjaśnia. Wykładnia pojęcia działalności zarobkowej poprzez porównanie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej – przewidującego utratę prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia, w razie wykonywania pracy zarobkowej lub niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania zwolnienia lekarskiego – prowadzi do wniosku, iż zakres przedmiotowy pojęcia "działalności zarobkowej" jest szerszy od pojęcia "praca zarobkowa" i obejmuje różne formy prowadzenia działalności, w ramach której ubezpieczony uzyskuje dochód.

Działalność zarobkowa to działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Tego rodzaju działalność stanowi tytuł do ubezpieczenia społecznego, a więc czyni zbędną ochronę ubezpieczeniową z tytułu poprzedniej, zakończonej działalności.

Na gruncie art. 13 ust. 1 pkt 2 działalność zarobkowa stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo lub dowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez pojęcie tytułu ubezpieczenia chorobowego należy rozumieć zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tytułem ubezpieczenia chorobowego jest więc prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, zatrudnienie, służba lub inna praca zarobkowa, z których uzyskuje się dochód; także jest wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia. Nawiązanie takiego stosunku prawnego daje podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Zgodnie bowiem z art. 11 ust 2 powołanej już ustawy systemowej dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają

na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust.1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10, w tym wskazane w pkt 4 osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej osoby o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi. Przy tym stosownie do brzmienia art. 13 pkt 2 powołanej ustawy osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w okresach od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia jej rozwiązania lub wygaśnięcia.

Pod pojęciem podjęcia lub kontynuowania działalności zarobkowej, stanowiącym przyczynę wyłączającą prawo do zasiłku, należy więc rozumieć istnienie innych źródeł dochodów, będących tytułem do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniających prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy podlegają ubezpieczeniu społecznemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. Kontynuacja umowy zlecenia po rozwiązaniu stosunku pracy stanowi więc negatywną przesłankę przysługiwania zasiłku chorobowego za okres po ustaniu stosunku pracy, jako tytułu ubezpieczenia chorobowego, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (wyrok S.N. z dnia 28 maja 2013 r. I UK 626/12 LEX nr 1408145).

Należy przy tym zauważyć, że omawiana przesłanka jest przesłanką formalną, co oznacza, że dla jej ziszczenia się wystarczające jest samo tylko kontynuowanie działalności zarobkowej, bez względu na to, czy przynosiła ona faktyczne dochody w związku z nieświadczeniem pracy przez apelującą.

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczność, iż wnioskodawczyni po ustaniu umowy o pracę nie wykonywała żadnych czynności w ramach umowy zlecenia i nie uzyskiwała żadnego wynagrodzenia sama w sobie nie wyłącza regulacji art. 13 ust. 2 ww. ustawy, gdyż przepis ten nie uzależnia prawa do zasiłku chorobowego od osiągnięcia lub nie osiągnięcia dochodu. Wykonywanie działalności - umowy zlecenia, trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania. Praca zarobkowa w tym okresie może, bowiem charakteryzować się różnym natężeniem i w związku z tym być rozliczana w zależności od potrzeb (zapłata następuje tylko w okresach kiedy konkretne zadania były faktycznie podejmowane). Nie oznacza to jednak, iż w okresach mniejszej aktywności wykonującego działalność lub okresach czasowego jej usprawiedliwionego zawieszenia fakt wykonywania, w ogóle umowy zlecenia można kwestionować. W prawnym rozumieniu "zaprzestanie działalności" następuje, zatem z chwilą jej formalnego zawieszenia lub zakończenia na skutek rozwiązania umowy lub całkowitego zaniechania jej wykonywania. Faktyczne chwilowe zaprzestanie prowadzenia działalności wynikającej z umowy zlecenia, które nie zostało spowodowane tymi okolicznościami, nie powoduje, więc wyłączenia prowadzącego tę działalność z ubezpieczeń społecznego i zdrowotnego. W konsekwencji z uwagi na istnienie innych źródeł dochodów, istniała, zatem podstawa do objęcia wnioskodawczyni dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Skoro wykonywanie działalności - umowy zlecenia trwa od momentu jej rozpoczęcia do chwili jej faktycznego całkowitego zaprzestania, to wnioskodawczyni pozostawała stroną umowy zlecenia aż do dnia 16 maja 2016 r., kiedy to nastąpiło rozwiązanie umowy za porozumieniem stron. Odwołująca się nie jest zatem uprawniona do zasiłku chorobowego za sporny okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia. Umowa zlecenia aż do dnia 16 maja 2016 r. istniała i obowiązywała, a w związku z tym istniał tytuł do objęcia apelującej ubezpieczeniem chorobowym.

Apelacyjny zarzut dotyczący naruszenia wskazanego przepisu prawa materialnego należy zatem uznać za chybiony.

Także bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 7 ustawy zasiłkowej poprzez jego niezastosowanie. Przepis ten stanowi, iż zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała:

- 1) nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego;
- 2) nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Świadczenie przewidziane w komentowanym przepisie jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, gdyż udzielanym po ustaniu okresu objętego składką na ubezpieczenie i - co za tym idzie - bez ekwiwalentu w tej składce, przysługującym z tytułu spełnienia się ryzyka określonego ogólnie jako "niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia". Warunkiem otrzymania zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego jest wystąpienie łącznie czterech przesłanek. Dwie z nich wynikają z samego art. 7:

- a) utrata zdolności do pracy z powodu choroby musi nastąpić w czasie tzw. okresu ochronnego,
- b) niezdolność do pracy musi trwać co najmniej 30 dni,

Trzecim warunkiem, który de facto jest niejako wstępnym warunkiem nabycia prawa do zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego jest posiadanie stosownego okresu wyczekiwania, tj. co najmniej 30-dniowego (art. 4 ustawy - z wyjątkiem sytuacji, gdy zachodzą okoliczności uzasadniające prawo do zasiłku chorobowego bez zachowania okresu wyczekiwania, określone w ust. 3 tego przepisu). Natomiast czwarty warunek stanowi brak okoliczności wykluczających nabycie prawa do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego (art. 13 ustawy) - warunek ten można nazwać negatywnym. Właśnie z uwagi na wystąpienie tej przesłanki, o której była mowa szeroko we wcześniejszej części uzasadnienia, apelująca nie nabyła prawa do spornego zasiłku chorobowego.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację, jako bezzasadną.

Przewodniczący: Sędziowie: